

חלק שאלה מז יז אויה

כח דבר מידה ב' וס' דעשיה זל האנן האשפט ועי' אפי' אליה' דרב יאל - אכל לגרסיה בלחמ רי'א פליג גי' בלל המשפט ולא בשעט יחד'א לרב כלל :

והנה בלחמ קיל לבי גירסא היר'א מר'ל דיואל כלל השנה באל אוכב ליי' - ובחידוש לחבדי דמחרי' שהכיר ר'א מונכ' ל' נכחות בשפט ואלא כו' א"כ מר'ל במלך המשפט ואל' דמ'ל דר'ל כמ'ל המור דג'י' משפט טיד מלכות ואין כאן מקום להאריך בהולגות היר'א עי' יע' מנבאל דנפשי' כיון דמחיר בה מלכות ' גם היר'א כב' שהכיר הפרי' - ואל' ק'ל כו' וס' דלס' יתן כלל יום והכי הלכא דמלל' אקרי' ואלמעי' אין כאן דמות דאי' כלל דחיקט' ל' נפשי' אמאי דעשיה אי' לא אמר התנן הקדוש אל האנן המשפט חזר ואינו כן בשאר מוס'אגם ק' לרבי יוס' מקרא דכבא ליום חמי' דכחיד כהדי' כי חוק לשראל לא משפט כו' וגם אין אומרים כלל ברי'א ויהי' מפי' חיים וסמית' כו' ויהי' כשי' להלכה ועי' ל' דגס לר' יוס' מ'ע' ודאי מודה דאין כן 'בפירות' כמו ר'א שאל יום הקדוש והגור' וכל צאי' עולם עובדים כני' מרין וע' חיקט' ברי'א ועשיה לומר מלכות ואי' אפשר דלס' שיהב כלל השנה אי' גמט' מתוסב' שסבכו חכמים וחדר ופירס' כי דברי האר' מורין כן דור'א ונפשי' גם דעת היר'א יונה הוס'א ובלא' רוב הפוסקים חולקים על דברי יונה דמי' דיואל במלך אוכב ליי' - אכל מ'ע' מי יאל ראש גב' הכול' והיר'א חלוק עליהם ובפרס' בספק דבריהם וגם מלר'א לא דעת אבי העזרי' דלף דעשי' אינו חזר ועלגת' דרב ור'א לנחמיה' אכל מ'ע' היר'א להפיל דברך דנבא ודאי הרסות צידו כלל :

ורענן שאלה הראשונה אי' ממי' אפיר' ל' פעמים במלך הקדוש שג' בלחמ מנחמת דברי המחבר שאל כו' הוי הקדוש מלש' כדברי המ'א דל' לא טי' הקנה וואל' דמי' הר' להמחבר להשמי' בלס' עבר ואמר עם השם ל' פ' דמאי ז'א דלס' דרשי' עבדן דעשה איבר' ולא חס המחבר אכ' וסמך אי' על מ'ע' חקל' ו כב' ק'ע' לענין משי' הרוא' - אכל בלחמ דעיקר דברי המ'א שאל דעבד' אי' לומר עם השם ל'ע' לפעל' דל' ק' דהוי המחבר ל'ע' במל' היות שאל' ל' פעמים ברכת אלה גבור דיש בה גי' שם אלה גבור לעל' ל' וכמו דלס' לומר ברכה לבטל' כן אכור להאכיר אלה שם לבטל' אס' לא בנפילה או דרך חתונה וע' מ'ע' הס' ונ'א בסי' תרי'א ענין ל' חתונה עי' אי' אף הדי' הש'ע' לומר ל' פעמים ברכת אלה גבור' כשי' משי' היות והארה ללא מיקרי מו'א שם שמים לבטל' אלל' במחירו בלס' שאל לערך מלכות כלל וס' דקרא לא הש' שם ד' כו' לשאל פי' בלס' כח' שמועות שווא דהיינו נשבע לטעות בידע' שמועות נאמן אכל בלס' אדרבא כל' מונחו שאל יטור' להאכיר שם שמים בלס' ואל' כדור שם שמים ואין להקשות דמי' מי' שרין ודאי משי' שאל ואל' מ'א' חלל' הוי ברכה שאל' שאל' להפיל מהא דמחיר ענה ברכה שאל' לעל' ענה לא מיקרי ברכה שאל' לריכ' מלס' שריכ' לו כדי להחריג לשון כד' ומול' אי'ע' מספק ברכות וגם שקור' לומר ששכח בלי שירגל כמו דל' בירושלמי כל ל' יום חקקה מה שאל לומר הוא אומר ' ועוד דלפטר שישכח כמה פעמים יסור' להפיל כמה חפלות ביום א' :

והנה ליי' מליטת האומ' דרי' ל'ע' עי' דה' הא ריי' דהיום שומכות ראו' דהיום מברכות על מלכות עשה שהמ'א אף דפטור' משום דברכה שאל' אינו אלא מברכין והכא הקילו משום ל' אי' בברכות סברתינו עולה כהוגן דוראכ' ב'ג' לא מור' רבנן אלא אפי' לפי שטות הרמב"ם ז'ל דברכה שאל' מהי' מקרא ללא חסא מ'ע' ככא לא מיקרי לומר כיון ששטות כן שאל' להאכיר שם שמים לבטל' כלל - ודאי' לרבינו מדברי הרמב"ם פיר' ענה' ברכות אפילו בסי' כו' רס"ח' שם האומר ברכה שאל' חריכ' ענה' על ל' ללא חסא ואין ענין אחר' אמן אלא החתונה שאל' אמן דברכה כחיקון אע"פ שם מברכין לבטל' בשעת הליכה - ו' ב' דלא לו להרמב"ם מל' כפ' אלו דברים שאין ענין אמן אחר' חשבי' אי' ע"כ דמברכין עם השם דל' אפי' גדול ככ' שאל' אומר השם וזל' ל'ע' אמן אחר' עכ"ל אי' מה מוכח דמחיר להאכיר השם בשעת ל'ע' לחש' אי' מלי' קטן ששטות להחליט' או גדול להרגיל אי'ע' כד' כדי שיר' בשעת חפילה כראוי' - ואין להשקט ולתור' דהיום שאל' שטות דאי' בלחמ אחר' דל' לא יהי' דעת השם כל' ימי' ז'א דהא' ללמוד הברכות קאמר אף אסיו'ע לקיות השם דל' אי' הרמב"ם לפרושי' ויס' ששאי' השם ודאי דהיה מלח' דעשית' ולא הי' לר' דב' ל'ע' ל'ע' מול' הדין דל' אי' האין קראות השם אי' כ'ל' וסברת' האין דל' לא יע' לר' דברכה עם השם ומ'ע' מחר' אי' אי' עשה' כמו הוי' ד'ע' וע' בל'א' כ' חקט' ובשעת' דרי' החתונה אין מעבדן אמן לחקק' ע'ש' דעסעס' משום דהוא שבות דעגמ' א"כ אף בלס' במלך הקדוש והמלך המשפט רשאי לומר ל' פעמים עם השם וכמ'ע' הפרי'א ודלא כמ'א' הר' :

אבל אחר' הענין קל' י'ל דשפיר קאמר המ'א דלאן א"א בחק' הר' אפי' לפי ברכות ואל' דעגמ' בהזכרה דמשי' היות' עולה שפיר סברתינו דלא מיקרי מחיר' שם שמים לבטל' דל' אדרב' חקקה' הוא בשל' שאל' ישכח ויטור' ברכה שאל' לרי' כל' ואל' דמחיר' קלקטו דיתרגל לשון ואח"כ אפי' ביצי' הקין יאמר כן פ"פ הרגל לשון ויטור' לומר ולהפיל ז'א דל' אפי' אס' לא יאמר ענה ל' פעמים מ'ע' יע' דמור' הוא יחד' מל' יום הרב' ובלא' יתחיל כד' - אכל

דמלך הקדוש שפיר ליי' חיקון דכיון כלל האמן שריר' לאמר' אפי' י' יום ולא יתחיל כד' על האמן שאחר עשיה' אי' כו' בה ההכרה כי חקקהו קלקטו דכא' גורס דלף אחר' עשיה' וסא' לומר כד' ואל' שכן בהכרח ואין שפיר יכול לחקק שאל' אחר' עשיה' ל' פעמים שאל' רקדוס ז'א דהיי' מ'ע' אס' ישכח אח"כ ולא יאמר ל'ע' האל הקדוש כי חקקהו קלקטו ומל' ליי' חיקון דחיקט' על השכח' בחפלה או שישכח האכר' בעלמו ועכ"פ האכר' דעשה לא אי' חקקה כלל - ולפי' אי' דעכרי' לשיטתו דכין הי' אפי' דלס' אומר כל' הכ' האנן הקדוש יאל' ואינו חוזר א"כ אי' שפיר חקק' - אך ז'א דלף דלברי' הפרי' י' קיום לסברתו הר' דגס הוא מודה דעכ"פ לנחמ' ל' האל הקדוש אי' יל דמו לא מיקרי חקק' ואי' כמחיר דברכה לבטל' וזק' - הולגת' :

שאלה טוב בלס' אחר' שבי' מוחק' להפיל מוספים ברי' ויוס'א ואל'ר' האל' לרבי'א דדור מבינו עמוד פריכמו ושהב לערך חס' שנים ובזמן כן כדור הסוד' המיר ללס' אחר' ומוחק כין האל' כוס כל השנים כלל ואח"כ בלס' הרשק' וקבע דירחו ביק' הר' במקדס ורול' לחזור לחקקו הראשון' והאי' שוען כיון שגם הוא החוק' ל' שנים ויומר והכיל כדור' אומר' אינו הולס' לבטל' חקקהו דכין עם מ' :

תשובה בנור' פ' חקק' כדכס' הבי'א חסונה מוס'א ב'ר ברוך כמי' שהחוק בלס' מלס' כגון גליל' ויכנל' ואירעו אונס' שהעני' וזכור' ואח"כ עבר האונס' ורול' לחזור לענינו חזר כיון שעזבה מחמת אונס' ומכיל' הרמ"א עזר'א כי' ק'ע' ורשית' עיוול' ד'ג' חיר' אירע' כן פול' דכס' כו' עז' אחר' ר'י' ל'כ' כרי'ע' ומוס' כו' ובח' שם ל' כלכח' הקשו חסיד' להלכה' למשיח' ותי' דלי' בפרס' שחמ' על הכור' ועבר מחמת אונס' ואינו אחר' החז' דראשון חזר לעבדו' כשעבור האונס' והיינו שם וגם כשי' נוסבין כדור' כו' והכי דברי האו' קטן להולמן וכבר עמד בהם המרש'א דלא' ליי' להלכח' דראשון חזר לעבדו' דכא' לא פליגי' וגם מלי' דכמי' דגם כשי' נוסבין כו' כדור' הוא לכאור' כרי'ע' ולא כו' יוס' דעזובין כדור' גם כשי' שם דלא חיקט' לאכיר' דראשון כרי'ע' - והכי הרמב"ם פ"ח מהל' יוס'א כ' חיל' עבר יוס'א ראשון חזר לעבדו' והיינו שם ואל' מה ראשון שני חזר לעבדו' עכ"ל - והקשה כד' דכרי'א מדברי הרמב"ם ממה ש' ואינו עובד ככ"ג שפסק כו' יוס'א מל' שכן מלמיקט' לישנא דר'ע' גי' ו' של מלכות ככונה גדולה עלי' - ותי' דלף דלמית' פסק הרמב"ם כו' מ'ע' לשון זה ש' ותי' כל מלכות ככ"ג ענין אינו מוכרח דקאי' על כל ענינים ואפשר לומר דקאי' על האכיר' ככ"ג מחיר' עליהם והמה חמשה דברים דגם משיח' מלחמה אכור' בהם דלא' בסוריות פ' כהן משיח' אלא דרי'ע' מיל' דלל' מיל' אי' ככ"ג דהיינו אף לשמע' בת' בגדים וע' פליגי' ריי' ומטעם זה לא תלי' דברי' מלמיקט' הוי' לשנא דכל מלכות ככונה גדולה עלי' ור' לענין איבר'א דשיכח' ככ"ג עכ"ל כשינוי לשון קל' :

והנה מלמית' בנור' כנסת יתחאל' כו' י'ג' חקקהו קדוש' עלמות' דלף פסק ר' יוחנן כרי' ורי' בגי'ל' ד'ע' עי' סהמ' ר' בשמ' דאין כמי' כהן משמל'כ'ן שעבר אלא פרי' יוס'א ועשירית' הליפ' ומשיח' שם בגמ' הא' לכל דבריהם זה חס' ש' וכו' כרי'ע' ככ"ג דעשית' שם בגמ' דריש'א רבנן וסופ'א ר'ע' - וכן בוס' בוריות' מסיק' שם כו' ריי' חיר' דר' הא' ומסיב' לה אפילו' דהנאי' ובחמ' אוריות' שם חיר' אחר' דמשי' ככ' ר'א הוא דל' ככ' כרי'ע' ובהא' דלא כרי'ע' ועכ' ר'בי' הנה' לה כ' משניות כרי'ע' ויך' ככ' ר' יוחנן כו' יוס'א ואל' ר' יוחנן סיל' כלל מקום הלכ' כסחם משנה וגם על הרמב"ם קדוש' או דלף פסק כו' יוס'א כגד' החמי' המשניות לפי דעתו של כ'ע' שסבין דלברי' הרמב"ם וקדוש' או בעלמ' מלמית' כ'ע' מורי' אכן להנאון בעל' שאל' ארי' ונשאר' בלי'ע' והנאון בעל' ככסה' יתחאל' ח' קדוש' או בנחב'ו דר' יוחנן בעלמו מתוך קדוש' או בעל' דקאמר' א"כ' ומוס' ריי' דלס' עבר ועבד' עבדו' כשר' דזה ודאי' הלכח' למשיח' אי' ואינו מחזר' בנ' 'אס' ועי' כ' דכוננו' לתור' דלא חיקט' עליו אף' פוסק' דלא כמלמית' המשניות דמלי'א ודאוריות' ועי' ח' דעודה ריי' דיעבד' ומוק' לה למחמ' דאין כין לענין דיעבד' אכל' לנחמיה' עשו רבנן חקקהו משום אי'ע' דל'ע' ככ"ג' אף דמלזורית'א ככ"ג גמור' אלא דרי' ור' יוס'א בעני'ל' ור'ב' בחמ' אוריות' לא סיל' כן ובי' דרבי' סחם כרי'ע' ואלס' כו' יוחנן עי' בל'ר'כה דלדבריו דמחיר' דאין כין מחמק'א דיעבד' אי'ע' מה דקמי' אין כין כו' אלא פרי' יוס'א ועשירית' האפיה' היינו אף דיעבד' לא משי' דמחמ' על כדור' הרבה לפי מה שפירס' ביומ' דעשנו' של דבר' דלס' עבר ועבד' עבדו' עבדו' כשר' היינו משום דמסי' ככ"ג גמור' הא' אלא דמחיר' רבנן משום אי'ע' והיינו דוקא לנחמיה' ולא שיופכל' דיעבד' וזה הסעם' שיק' גי' כפר' יוס'א ועשירית' אפיה' - ועוד דלמחמית'א' להנאון בעל' כנסת יתחאל' הירושלמי' בפגיל' על מחיר' דאין כין הר' לומר' ר' יוחנן בעלמו שם דלס' עבר וריכ' עשירית' אפיה' מהל' כש'רומ' שאל' מלס' הראש' דלברכות' קאמר' אפי' הבי' גי' משל' או מיר' בשאר' ימים וע' בחמ' במגיל' וביומ'א דלף בלחמ' יוס'א שז' עובד' מבי'א משל' ככ"ג' דעשה' וע' בפרס' שם בעל' שז' יהושע' וע' בירושלמי' דאוריות' ויש' שם מחמק' משוועת' ועכ"פ אף בעשירית' אפיה' אס' עבר' והבי' כד' ח'ע' להמשי' :